

Diaconia femenina o diaconesses?

Dll, 16/05/2016 per Jordi Llisterri...

[Laeto animo](#)

Ja em perdonaran que sembli que vulgui tirar aigua al vi. Però això de les dones diaconesses no estarà fet en quatre dies. Aquest dijous el papa **Francesc** va [obrir](#) una nova porta: estudiar el tema de les dones diaconesses. Molt bé. Però el tema té un recorregut complex.

El punt de partida és que està sobradament documentat que en la tradició inicial de l'Església hi havia diaconesses. El tema [no és nou](#). I el que tenim en aquest moment és que al diaconat s'hi accedeix mitjançant l'ordenació, sigui de manera permanent en el cas dels homes casats o com a pas previ a l'ordenació sacerdotal. La diferència més visible és que els diaques no presideixen l'eucaristia, i per tant, no poden consagrar; i tampoc confessar. Però sí que presideixen altres sacraments i celebracions com el matrimoni, el bateig o els funerals. (Cal fer notar que sempre parlem de l'Església de ritus llatí, i que dins del mateix catolicisme també hi ha excepcions a aquesta disciplina).

Però la diferència entre el diaconat i el sacerdoci no està tant en la llista de sacraments aplicables, sinó en la funció que realitzen. Diaconat, de diaconia, es refereix a un servei, en aquest cas un servei a la comunitat i a la predicació. En diuen una crida a servir (que dit sigui de pas, no s'ha confondre amb una crida a figurar o a papallonejar per l'altar).

Així, aquí ja es dibuixen dues rutes. Una seria la més simple: ordenar diaconesses. Si ja hi ha hagut diaconesses, en tornen a ordenar i que facin el mateix que els homes diaques. I l'altra ruta seria la més matisada: restaurar una diaconia femenina. Si ja hi ha hagut dones diaconesses, estudiem quin podria ser el seu servei, si seria el mateix que el del diaconat masculí, i fins i tot si cal ordenar-les per fer aquest servei i, per tant, si també podran administrar sacraments. És a dir, distingir entre una diaconia femenina i el diaconat com a forma de ministeri actual.

No cal ser doctorat en teologia per entendre que darrere de les dues possibilitat s'hi atrinxera una opció eclesial amb una gran càrrega de profunditat. El diaconat femení trenca un esquema mil·lenari que entén que les dones no tenen lloc en el ministeri, reservat als homes perquè fa dos mil anys en el Sant Sopar les dones es

van quedar a la cuina. En canvi, la diaconia femenina seria una manera de visualitzar i reconèixer un servei dins de l'Església, però encara que pogués administrar alguns sacraments no tindria res a veure amb el sacerdoti.

I que ha dit el papa Francesc? Doncs que caldria estudiar-ho. El tema va sortir aquest dimecres en una trobada amb les superiores de les ordes femenines. Cal llegir [tot el text](#) de la reflexió que fa el papa, en el que ja introdueix aquest elements: "Què eren aquestes diaconesses? Estaven ordenades o no? Quin era el paper de les diaconesses en aquell temps? És una cosa que no està clara".

Però crec que si el papa fa notar això no és per posar aigua al vi. Ho fa, com ell mateix explica, per donar més pes a un procés de discerniment sobre aquest tema que ha una decisió que no es pren amb un decret. Res gaire diferent al que s'ha fet els darrers tres anys amb el tema de la família: veure fins a quin punt està madur un possible canvi de disciplina. I, en el cas de la família, s'ha vist que per ara només es podia aspirar a un canvi d'actitud i a respostes noves envers les situacions "irregulars". Que és molt, però no és un gran titular.

Per això, és significatiu veure les primeres reaccions al compromís del papa a crear una comissió sobre de les diaconesses. Des dels diuen que el papa només parla d'una mena d'estudi epistemològic sobre la diaconia femenina en el passat per poder-lo enquadrar i posar-lo en una prestatgeria. Fins els qui creuen que el papa ja pensa en un pas previ a l'ordenació de les dones. S'ha obert un [nou front](#).

Francament, no en tinc ni idea d'on vol arribar Francesc. Però hi ha dues coses que em criden l'atenció.

La primera, més evident, és que la resposta del papa va ser en una trobada amb 800 religioses de tot el món en les que algunes tenien les preguntes preparades i que ja es coneixien abans. Per tant, no va ser una improvisació com les que hi poden haver en una roda de premsa quan algú treu un tema inesperat.

I la segona, un detall que en el seu moment se'm va passar per alt. El mes passat, el dia que es van presentar l'*Amoris Laetitia* amb les conclusions del Sínode de la Família, el veterà vaticanista **Luigi Accattoli** era a Barcelona en una trobada amb periodistes a la Fundació Joan Maragall. Valorant l'agenda reformista del papa va deixar anar: "...i ara només li queda el tema del diaconat femení". Vaig pensar que posava aquest exemple com podria posar el del celibat sacerdotal o qualsevol altre dels temes tancats que un dia s'hauran d'obrir. Però no era així. Sabia de què parlava.

Són dos indicadors que mostren que el tema del diaconat femení està a l'agenda del papa. Planificat des de fa temps dins del seu programa de reforma en el que sobretot vol obrir nous processos i maneres noves de fer dins l'Església.

En el mateix discurs de dijous, Francesc remarcava que només un 60% de les parròquies del món tenen Consell Pastoral, tot i que és obligatori segons el Codi de Dret Canònic perquè la gestió d'una parròquia no quedi només en mans del rector. També cal recordar que encara avui a la meitat de les diòcesis del món no hi ha cap diaca casat, tot i que fa cinquanta anys que el Vaticà II va recuperar aquesta possibilitat. I com a exemple recent, aquests dies he estat al Vaticà en un congrés d'una fundació pontifícia organitzat per laics. Gairebé quaranta ponents. Dones, ni una. Ni hi havia res que ho prohibís, ni ningú va fer notar cap malestar per aquesta absència. Tres exemples que les normes ajuden, però no serveixen si

no canvien mentalitats.

El papa té molt clar que no n'hi prou en canviar una norma per canviar les coses. En aquest cas, el paper de les dones dins de l'Església. Però en aquest cas crec que hi ha més possibilitats que conclogui d'una manera més visible en poc temps. Encara que no serà demà passat.